

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22 telefon 2326. Čekovni račun št 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglasi trgov. značaki, vsaka beseda Din 1.—, mail oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nametščencem, vsaka beseda Din 0.30

Štev 146 • Maribor, sobota, dne 23. decembra 1939 • Leto XIV

O propagandi v vojnem času

Resnica je pravica.

Takole piše glasilo luksemburške socialne demokracije »Escher Tagblatt«: »Današnja vojska je vojska celega človeka, zato je tudi vojska duha. Najmodernejše orožje današnje vojske se imenuje propaganda. Pravijo, ker smo nevtralni, moramo poslušati oba zvona in še lastnega povrhu. Kajti to je čudno: vsak hoče, da bi se stvari tako zasukale, kot je njemu prav in smatra tisto za propagando, kar nasprotuje njegovemu lastnemu mišljenju ali hotenju. Jakost propagande je dobro ali pa slabo znamenje. Dobro znamenje je takrat, kadar ima opravka s pametnimi ljudmi, slabo, če z neumnimi. Le eno je res: Samo eden lahko govori resnico, drugi se laže. Tisti, ki ugotavlja dejansko stanje, ima za podlago resnico, tisti, ki laže, špekulira na človeško neumnost. Tisti, ki si upa povedati resnico, je močnejši, ker ima pametne poslušalce; pri pametnih je namreč laž kratkih nog. Kdor v propagandi laže, temu se tudi takrat ne verjame, ko govori resnico. Resnica ni vedno prijetna in kdor si upa povedati resnico, mora imeti dobre živce. Kdor ima močne živce, bo zmagal s propagando. Resnica se ne sme olepšavati in sicer zato ne, ker je resnica gola. Če vprašamo filozofa, kaj je resnica, nam bo rekel, da je resnica pravica.«

Moč Anglije prikazana v nemški luči

Ze precej časa pred začetkom sedanje vojne je izšla letos v Leipzigu izpod peresa nacionalnosocialističnega publicista grofa Pücklerja knjiga z naslovom »Wie stark ist England«. V tej knjigi ocenjuje Pückler pomen angleške moči. Knjiga je zanimiva že radi tega, ker jo je spisal pomemben nemški nacist, zdaj ob izbruhu vojne je pa njena zanimivost še dvakrat večja. Pückler takoj v uvodu pravi, da je nevarno misliti, da je britska zvezda v zatonu, da je britska moč oslabiljena ali celo uničena, pač pa je mnenja, da je neosnovano mišljenje o neki mistični in vsemogočni Angliji, prav tako nesmiselno kot trditi, da se nabaja britanski imperij v razkroju. Gospodarska moč Anglije je danes prav taka, kot je bila leta 1914. Pückler izredno povdarja pomen Kanade za Anglijo, ki jo kaže v njenih bogatih zemeljskih zakladih in bajnih gozdovih. Kanada je za Anglijo neizmerna zakladnica vojnih surovin. Produkcija niklja v Kanadi znaša devet desetih celokupne produkcije, prav tako prideluje tudi ogromne zaloge bakra, svinca in cinka. Celoten imperij po Pücklerjevem mnenju ne predstavlja za Anglijo breme, ampak visoko aktivo. Obstoj imperija, ki šteje okrog 500 milijonov ljudi, tudi v daljši vojni ni ogrožen, saj razen kroničnih bojev v severozapadni Indiji in nemirov v Palestini vlada povsod mir. Tudi prej nemirna Irska je trdno odločena, da ne bo nikdar dopustila, da bi bilo njeno ozemlje baza za napad na Anglijo. To so glavne črte iz Pücklerjeve knjige, ki so pa zelo zanimive.

Kitajski maršal Čangkajšek

Topovi grmijo v božično noč

Krvavi boji na Finskem so v teku

Na finskih bojiščih trajajo krvavi boji med sovjetskimi četami in finko armado z nezmanjšano silo.

Na skrajni severni fronti pri Petsamo

oz. 75 km južno od tega mesta, do kamor so prodrli ruski vojaški oddelki, zadnje dni ni bojev.

Sovjetska ofenziva proti Kemijärvi

Tem silnejši pa so boji, ki se razvijajo na vzhodni fronti severne polovice Finske. Tu so Rusi napadli iz smeri Uhte ob finko-ruski meji v smeri proti severozapadu na Kemijärvi. V kraju Kemijärvi je začetek železniške proge, ki drži proti mestu Torneu ob Botniškem zalivu, tik ob švedsko-finski meji.

Namen ruskih napadov na ta kraj je, prodrati preko Kemijärvi do Botniškega zaliva in s tem odrezati severni del Finske od srednjega in južnega.

Rusi so vrgli na ta del fronte 200.000 mož močno armado, ki je koncem preteklega tedna in v začetku tega tedna v neprestanih krvavih bojih, z uporabo ogromnih tehničnih pripomočkov, prodirala proti Kemijärvi. Ako bi se jim prodor posrečil, bi bila Finska odrezana tudi od Švedske in cela severna finska armada zajeta, oz. prisiljena k umiku na švedska in norveška tla.

Med tem pa so Finci pripravili proti-

Na zapadu boji izvidnic

Poročila z zapadnega bojišča soglašajo v tem, da ni nobenih večjih bojev. Sneg in mraz ovirata večje akcije. V glavnem je osredotočeno vse bojevanje na spopade v zraku in izvidniške polete.

Kanada bo dobavljala zaveznikom 2000 letal mesečno

Kanadski ministrski predsednik je dal izjavo časopisom, v kateri je naglasil, da bo Kanada preskrbovala zaveznike docela sama s hrano in železom. Nadalje bo lahko dobavljala po 2000 letal mesečno in izvežbala več tisoč pilotov.

Za letalce bodo otvorili 3 osnovne šole, 16 šol za učenje v letenju, 10 šol

Posvet zavezniškega vrhovnega sveta v Parizu

Pred vojno med Anglijo in Francijo ter Rusijo?

Dne 19. decembra se je vršilo v Parizu zasedanje zavezniškega vrhovnega vojnega sveta. Iz Curiha poročajo, da je bilo na tem posvetu govora o finski in ogrožanju neodvisnosti Švedske in Norveške. Trdi se, da bosta Anglija in Francija nudili svojo pomoč Finski in

sunek pri Salliju. Z motoriziranimi četami so izvedli operacije v več smereh naenkrat in s tem motili razvoj in napredovanje sovjetskega napada. — Po silnih bojih se je Fincem posrečilo, zaustaviti sovjetsko napredovanje pri Kemijärvi. Poročila inozemskih poročevalcev naglašajo, da so bile te bitke, ki so se zaključile pretekli torek, dne 19. decembra, najbolj krvave v vsej dosedanji finski vojni.

Poročila govore o silnih izgubah, tako na materialu in ljudeh. Zaključne bitke so se odigrale v takem razru, da so ranjenci v kratkem času zmrznili na bojišču.

Sovjetsko poročilo govori o izvidniških bojih na vseh frontah in topniških bojih na karelijski fronti in o letalskih akcijah.

Na karelijski fronti

napadajo Rusi na Mannerheimovo utrjeno črto. Doslej se boji vrše še vedno na terenu kot približno ob početku izbruha sovražnosti.

V vzhodni Kareliji

severno od Ladoškega jezera poročajo o ustalitvi obeh front.

Letalske akcije

Rusko letalstvo napada finko zaledje. Te dni je nad 200 ruskih letal metalo bombe na razna finska obrambna mesta

Zopet dve nemški podmornici potopljeni

Francoski rušilec »Sirokko« je dne 20. t. m. potopil dve nemški podmornici.

Kitajska ofenziva

ugodno napreduje.

»Exchange Telegraph« poroča: Kitajske čete so pričele pri Hupe Kiangsiju in Šansiju z ofenzivo. Kitajci trdijo, da so zavzeli kraj Cungjang, ki leži ob strateško zelo važni cesti pri južnem Hupeju. Japonska poročila tudi potrjujejo resničnost kitajskih operacij. Japonci pravijo, da je cilj kitajskih napadov, presekat na več mestih strnjene japon-

ske položaje in pozneje pričeti bliskovito zimsko ofenzivo.

Kitajci še poročajo, da so zavzeli Kaj-feng na severnem Kitajskem in da so njihove čete obkolile tudi Nanking ter se delno polastile železnice, ki vodi iz severne Kitajske v Nanking (prejšnji sedež kitajske vlade).

in vasi, kjer so domnevali, da se krije finska vojska. Zlasti so se vršili napadi na obalna mesta.

Finska letala pa so bombardirala železnico proti Murmansku in preletela Leningrad, ne da bi metala bombe.

Moskva zatemnjena

V soboto, dne 16. decembra zvečer je bila Moskva prvič zatemnjena, od kar traja rusko-finska vojna.

Rusi priznavajo težave bojevanja na Finskem

Opazovalci v Moskvi priznavajo težave terena na Finskem. »Leningrajska Pravda« piše: »V nobeni vojaški učni knjigi ne najdemo opisane takšne prirodne težave, na kakršne smo naleteli na Finskem. Tam ni klečevitega obrežja, so le neprehodne goščave, skalnati griči, napol zamrznjena močvirja, pomanjkanje cest in blazen mraz.«

Finska še vedno pripravljena za mir

V petek je imel finski zunanji minister, socialni demokrat Tanner, govor. Govor je naslovil v ruščini na Molotova in izjavil, da je Finska pripravljena nadaljevati pogajanja z Rusijo in mirno poravnati sedanji spor. Nato je rekel dobesedno: »Če ste, Molotov, pripravljeni, da pričnete pogajanja, vas prosim, da se zadevno poslužite radia, kot sem to storil jaz.« Pozneje se je Tannerjev govor prenašal tudi v finščini in švedščini.

Stalin 60 letnik

Stalin je dopolnil te dni 60 let. Ob tej priliki so mu priredili velike slovesnosti. — Stalin je prevzel vod-

Stalin

stvo velike sovjetske Rusije po Lenovi smrti, ki je rusko revolucijo izvedel leta 1917.

Nemške namere na Poljskem

Poljski rezervat.

Prvotno je obstojala namera, da se Poljsko organizira kot protektorat. Sedaj pa poroča Berliner »Börsenzeitung«, da se osnuje poljski rezervat, to je, določeno ozemlje, na katerem smejo bivati Poljaki. Rezervat bo obsegal okrožje Varšave, Radoma in Krakova. Poljaki, ki bivajo v drugih področjih, na primer na osvojenem Poznanjskem, bodo prisiljeni, da se preselijo v rezervatna ozemlja. Isto se zgodi s tremi milijoni Poljakov, ki žive v Nemčiji že od prej. Ta ukrep je bil izdan, ker ni bilo mogoče najti za protektoratno vlado pripravnih ljudi.

Kapitan nemške oklopne križarke »Graff Spee«, Langdorf, je izvršil samomor, toda šele 19. decembra. Pred smrtjo je izjavil, da ne more preboleti, da je moral križarko potopiti brez boja. V Berlinu pa pravijo, da je Führer moral izdati tak ukaz, ker bi sicer nasprotniki zvedeli za konstrukcijske tajnosti križarke.

Pojdite med ljudi in oznanjajte mir!

Mir ljudem na zemlji! Skoraj dva tisoč let izrekamo te besede o božiču. Mir ljudem na zemlji so besede veselega sporočila, ki jih nekateri tolmačijo samo v duhovnem smislu, ne pa tudi po smislu za praktično vsakdanje in javno življenje. In vendar ni dvoma, da imajo te besede svoj prvotni izvor v življenju, na kar smo v stoletjih popolnoma pozabili.

Veselo oznanilo ima svoj notranji pomen za vsakega človeka in izhaja iz besed mozaičnega prikazovanja stvarjenja sveta, kjer čitamo da je bog ustvaril človeka po svoji podobi. V tej ideji je bila prvič izražena enakost vseh ljudi. Različne so sposobnosti, ki jih imajo ljudje. Toda šele sodelovanje ljudi različnih sposobnosti v državi in družbi, ustvari ono harmonijo, ki potem omogoča sožitje v človeški družbi in jamči za nadaljnji razvoj človeštva.

Zakaj ni miru med ljudmi na zemlji?

Če so ljudje nemirni, jih nekaj tlačí ali tišči. Zadovoljni niso, kadar nimajo kruha, obleke; še bolj nezadovoljni so, če se ne smejo pobrigati za kruh in obleko, če ne smejo zahtevati svojih potrebščin in ne predlagati, kako naj se razmere izboljšajo in odpravijo krivice, ki se jim gode. V tej svoji nezadovoljnosti iščejo krivca, drug drugega dolže krivde, se prerekaajo, prepirajo in pretepajo. Medsebojno sovraštvo se razvija javno in še bolj podtalno ter se končno celo pozabi na smotreno delo za izboljšanje socialnih razmer in mirno ljubno, pa vendar pravo sodelovanje, ki bi koristilo občestvu človeštva.

Te dni smo čitali v listih članek intelektualca, v katerem dobrohotno graja sisteme diktatur. — Tole misel pove: Oblike diktatur povzročajo podtalno delovanje opozicij, ki je najbolj škodljivo za normalne razmere in razvoj. Podtalno delovanje izpodkopava vse normalne vrednote, ker razkrajajo samo sebe in tudi vse drugo javno življenje. Da se to zlo prepreči, je potreba, spoštovati svobodo in demokracijo, da se v njej vrši svobodni proces razvoja javno. V svobodi in demokraciji se pojmi javno razjašnjujejo med seboj, kar omogoča, da zdrave in razvoju primerne misli in ideje dobivajo bolj in bolj pozitivno lice.

To je važna misel, ki smo jo mi že večkrat povedali.

Božični rek pa pravi tudi, pojdite med ljudi, povejte jim to, kar potrebujejo, da se pomirijo in da nastane mir med njimi, ki jih ne bo razdvajal v sovraštvo zaradi med seboj si očitanih krivcev in težav, ampak jih bo vodil po ravni poti k spoznanju in delovanju ter jim omogočil zadovoljno, srečnejše življenje.

Velike grmade trpljenja se kopičijo nad človeštvom, zlasti še nad delavstvom.

Sedanja vojna ni igrača. Ni pa naš namen, da bi opisovali bedo gluhih ušesom. Ali eno željo in zahtevo laliko v popolni svesti pravice izrečemo. Rešitev iz zagate, o kateri toliko piše

časopisje, je svoboda in demokracija.

Svoboda in demokracija odpravi podtalno delo med državljani sploh, omogoči, da pojdemo mi in vsi med ljudi in podpiramo v pravem pravcu razvoj. Vsak po svoje, ali mi v korist splošnosti, h. a. r. d. v. e. c. z. l. a. v. t. e. e.

Tone Maček:

Mir ljudem...

Se zdi da nam zvonovi
vojo tak' milo
in bi srce najraje
to noč molilo:
a je to le grmenje
topovskih žrel,
molitev pa ihtenje
pradavnih želi.

Se zdi da tam na slami
smehlja se Dete
in da nekje nad nami
nov žar nam cvete:
a je to svet le davni,
ki nas obdaja
in v krvi, bolečinah
se spet preraja.

Čeprav topov jeklenih
nas grom pretresa,
čeprav nam v teh plamenih
zgoré telesa,
da bi le bilo nam
to v prerojenje,
da bi le vstali kdaj
v novo življenje!

Vprašanje mladinske vzgoje

Nacionalen ali socialen interes.

Politiki se pripravajo glede vzgoje mladine ali državljanov. Pravi, da je treba prvenstveno gojiti nacionalizem, na socialno vprašanje se pa niti ne spomnijo ne. Res je, da je narodna zavest, narodna kultura važno dejstvo, ki duhovno krepi narod in pospešuje njegovo kulturno bitnost. Toda vzgoja, ki gre samo za tem ciljem, se le prerada prelevi v sovraščino drugih narodov, tako da pozabi nase in posvečuje svoje sile bolj sovraščtu do drugih narodov, kakor svojemu narodu. — To nam potrjujejo današnje vojne, današnje izpremembe v politični geografiji, ki nastajajo kot posledica šovinistične ne-realne vzgoje. Taka vzgoja je napačna, če gre tako daleč. Vzgoja mora biti so-

cialna in realna. Vzgjati se mora rod brez nacionalnega šovinizma, ker ta ni pozitiven. Vzgjati se mora rod, ki bo socialno čutil in delal, se brigal za pravične politične in socialne razmere. — Kadar bomo vzgojili socialno pravične ljudi, bodo nastale tudi v državi dobre medsebojne in socialne razmere. Te pa morejo nastati le, če imamo v tem duhu vzgojene ljudi, realne ljudi, socialno vzgojene ljudi. In v dobrih socialnih razmerah tudi ne bo treba umetnega šovinizma, ki ima končno zle posledice, ampak nastopi mirno sožitje doma in spoštovanje do sosedov. Nihče ne bo silil drugam, če bo socialno zadovoljen. Šovinizem, naj bo kakršenkoli, se navadno izrablja za vzgojo v sovraščtu

Zdrav in vesel Božič!

si voščijo ljudje. Nehote se spomni vsak, da je zdravje največja življenjska sreča in da si ga želi zlasti ob praznikih, ki naj bi bili namenjeni počitku in veselju.

Vesetje je najboljšo zdravilo za človeka, ki ga dandanes sleherni tako zelo potrebuje.

Božič je v glavnem praznik otrok, ki jim moramo ravno ob tem času privoščiti še nekoliko več radosti. Naša delavska društva, ki se pečajo z vzgojo dece, kot naš »Detoljub«, prirejajo o božiču za deco revnih starišev skupne obdaritve in manifestirajo s tem duha solidarnosti, ki prinaša pomoč v stiski in tiščerih nadlogah ter veselje in svetlobo tudi tja, kjer bi sicer vladala tema in žalost.

Pod božičnimi drevesci delavskih družin ni bilo nikdar nagomilanih mnogo darov, letos jih bo še manj, toda kako malo je potrebno, da razveseliš otrokovo srce!

Par čevljev, ali rokavice, ali mogoče nova čepica, ali celo obleka, ali dobra knjiga, ali drsalke, ali smuči, ali žoga, pa malo sadja in sladkarij — in že vam žare naproti radostne otroške oči. In kar velja za otroke, velja tudi za odrasle. Tudi za odraslega naj bodo prazniki resnični prazniki, naj mu prinesejo duševni in telesni odpočitek. Mnogim, ki trdo delajo, je potrebno in tudi v največje zadovoljstvo, ako se morejo enkrat pošteno naspiti. Druge zopet zveni lepo vreme v mrzlo zimsko prirodu, da si osvežijo duha in telo. Mnogi pojdejo v gledališče, v kino, na kakšen koncert ali kakšno delavsko družabno prireditev, ali pa si bodo doma, v krogu svoje družine privoščili muzikalični užitek, mogoče ob poslušanju violine, harmonike ali pa radia. Mnogo pa jih bo, ki bodo praznovali Božič, mrkih pogledov, med štirimi mrzlimi stenami, slabo oblečeni in lačni, mogoče s prav majhnim upanjem v srca na boljšo bodočnost.

Glede pokvarjenega želonca si letos ni treba delati skrbi. Draginja in orazen mošnjiček bosta povzročila, da bo v delavskih in namuščenjskih družinah pa tudi v kmečkih bajtah samo najpotrebnejše na razpolago.

Ko pa se bomo spomnili na krvavi božič, ki ga letos obhajajo mnogi narodi Evrope, želimo samo eno, da bi bili skoraj deležni ljubege miru in da bi nam bilo prizanešeno z vojnimi grozotami, da ne bi smrt iz tisoč žrel in izpod neba kosila očete, sinove, brate in zaročence, doma pa nedolžne otroke, matere, žene, sestre, neveste in starce.

proti drugim z namenom, da se zvali navidezno krivdo zaradi socialnih razmer na druge. To je pa napačno. Bodi mo realni in socialni, pravični med seboj, to mora biti vzgoja bodočnosti!

PORAVNAJTE PRAVOČASNO NAROČNINO

Ker se bližamo zaključku leta in bo uprava morala poravnati vse svoje obveznosti, vabimo tem potim vse one naročnike, ki iz kakršnihkoli razlogov niso poravnali naročnine, da to še pred novim letom storijo, da jim ne bomo neljubo primorani ustaviti nadaljnje pošiljanje našega lista. »Delavska Politika« nima tajnih fondov in ne dobiva nikalršnih podpor, temveč se mora vzdrževati izključno iz z naročnin, ki znaša din 10 mesečno tudi sedaj, ko izhaja naš list trikrat na teden. Tega bi se moral zavediti vsak naročnik, ki neredno plačuje naročnino. Poravnajte torej naročnino potim naših poverjenikov ali pa direktno s poštno položnico. Kdor slučajno nima poštno položnice našega lista, jo naj kupi na pošti in nakaže naročnino na naš čekovni račun št. 14.335. Uprava.

Božični večer za fronto leta 1917

Na božični večer leta 1917 je kolesaril iz Gorice proti Rihenberku mlad poddesetnik avstrijskih gorskih strelcev.

Na klancu se je ustavil in si z rokavom obrišal potni obraz. Videlo se mu je, da je bil utrujen. Prevoziti je moral dolgo progo, kajti njegova oguljena vojaška uniforma je bila popolnoma zaprašena.

Planoto Trnovskega gozda so poljubljali poslednji žarki zahajajočega sonca, na Ajdovščino in Vipavsko dolino pa je že legal večerni mrak. Po sredi doline se je mirno vila Vipava in napajala zemljo, ki je tod, v nasprotju s Krasom, še precej rodovitna. V Vipavski dolini so bila pred izbruhom vojne rodovitna polja in vinogradi ter cvetoča naselja. Sedaj so štrlele proti nebu le še ruševine, žalostni preostanki lepih vasi in trgov. Na tisoče in tisoče granat in bomb je porušilo lepa človeška bivališča in jih domala izravnalo z zemljo. Te ruševine so v večernem mraku izgledale kakor spomeniki na pokopališčih, kjer v skupnih grobovih počivajo tovariši poddeset. Lazarja, ki so darovali svoje življenje za »domovino Avstrijo«.

Lazarju je uhajal pogled proti Fajtemu hribu, kjer so se še videli obrisi strelskih jarkov in utrd. Bliskovito so se mu pojavile pred očmi grozote, ki jih je doživel v teku dveh let na tem stotoščkrat od avstrijskih in italijanskih vojakov prokletem Fajtem hribu. Zamahnil je z roko, kakor bi bil hotel odgnati nadležno muho, se pognal na kolo in hitro odkolesaril po razorani cesti dalje. Ko je vozil skozi Dornberg, je opazil v napol porušeni hiši medlo svetlobo luči. Nažrže so se v njo že vselili prebivalci, ki jih je poprej vojna vihra odgnala iz prijazne domačije.

Popolnoma se je z stemnilo, ko je Lazar prispeval v bližino železniške postaje v Rihen-

berku. V neki baraki so taborili ostanki prvega bataljona gorskih strelcev, ki so po prodoru soške fronte ostali kot čuvarji razne nepotrebne erarske ropotije, katere niso mogli vojniki vzeti s seboj na pohod proti Piavi, kjer se je takrat nahajala avstrijsko-italijanska fronta.

Posadka v baraki je štela pet mož in sicer so ostali v zaledju trije »bolniki«, en pomožni kuhar ter krojač strojne čete »Izak«, ki je bil židovskega pokolenja, doma nekje iz daljnje Galicije. Iz nagajivosti ga je svojčas Lazar klical za Izaka in to ime se ga je oprijelo, dasi se je s pravim imenom imenoval Arno Rubinstein. Toda njegovo pravo ime je bilo od tedaj dalje zabeleženo le še v vojaških spisih, vsi drugi pa so ga nazivali enostavno Izaka.

Izak je bil majhne postave, za njegovo šibko truplo je imel mnogo preveliko glavo, prsi pa mu je pokrivala dolga siva brada. Z Lazarjem sta si bila dobra prijatelja, saj je Izak skrbel zanj kakor za lastnega sina. Kadarkoli je strojna četa, kjer je bil Lazar uvrščen med branilce »domovine Avstrije«, prišla v zaledje, mu je Izak priskrbel poleg sebe najbolj udobno ležišče, kar ga je bilo mogoče dobiti. Ko je posadka ob svitu leščerbe spoznala Lazarja, ki se je tako nepričakovano pojavil med njimi, so ga vsi obkročili in povprek spraševali, če se morda »zmagovita avstrijska armada« umika, kajti bali so se, da bodo sicer morali na dolgo pot za »frontnimi svinjami«, kakor so takrat nazivali vojake v prvih linijah.

Najbolj nevoljni so bili »bolniki«, ko je Lazar dejal, da morajo že drugi dan odriniti za bataljonom na fronto. »Bolniki« so se zavedali, da je s tem kratkim poveljem konec lepih dni v zaledju, kjer so sicer na vsi mož stradalili bili pa so vsaj varni pred krogami in granatami. Krojač Izak je ravnodušno sprejel vest, da mora zopet na fronto, pa tudi kuhar se ni pritoževal, kajti bil je pravi mučenik

med to lačno petorico, ki je od jutra do večera razmišljala, kako bi se nasitila. Kuhanje je bilo seveda enostavno, saj je za kosilo in večerjo pripravljval vsak dan nezabeljeno kislno zelje, za zajtrk pa neke vrste prežganko, ki tudi najbolj lačnim ni teknila.

Ko je Izak opazil, da se Lazar ozira po baraki, kakor bi nekaj iskal, ga je vprašal, če je morda lačen. Ne da bi čakal odgovora, je dejal, da mu odstopi svojo porcijo zelja, ki ga je pripravljval pomožni kuhar. Pripomnil je še, da mu je žal, ker mu ne more postreči s čim boljšim.

Lazar se je vidno ginjen zahvalil Izaku, vendar pa je odklonil ponudeno jed, ker ni hotel oškodovati tovariša za borno večerjo. Končno sta se zedinila, da bosta pojedla vsak polovico porcije nezabeljenega zelja, ki je bila namenjena Izaku.

Vsi so nestrno čakali, da bo zelje kuhano. Izak je slonel poleg Lazarja, venomer je gledil svojo sivo brado in nekaj premišljeval. Nenadoma je skočil pokonci in dejal tovarišem, da naj z večerjo počakajo ter urno odšed iz barake.

Izak se je po kratkem presledku vrnil in prinesel s seboj malo štirioglato desko, ki je bila na eni strani vsa izdolbena, kakor da bi bila služila kot podlaga za sekanje drv. Začuden so Lazar in tovariši opazovali Izaka, ki je pričel cepiti desko na majhne koščke, trske pa polagal v ponvo. Pomožni kuhar je le s težavo zadrževal smeh in z roko kazal na čelo, hoteč ostale opozoriti, da se je ubogemu Izaku zmešalo. Ko se je ponev dobro razgrela — oj, čudo, se je pričela na dnu ponve zbirati mast. Izak je tako dolgo polagal trščice v ponvo, dokler ni nacedil precej masti, s katero je nato zabelil zelje tovarišem in sebi.

Čeprav je segreta mast prijetno ščegetala v nosu, je Lazar vendarle nekam nezaupljivo pokusil prvo žlico na tak čarovniški način zabeljenega zelja... Potem pa so se ga lotili

tudi ostali. Zelje je bilo okusno in so ga s slastjo použili.

Tudi Izak je mirno jedel svoje zelje in ga očividno ni nič pekla vest, kako se bo pred Jehovo opravičil, ker je zavžil s tako čudno mastjo zabeljeno jed. Židovski verski obredi so v pogledu uživanja svinjske masti zelo strogi.

Na vsa vprašanja, s katerimi so ga obsipali tovariši, kako je pričaral mast iz deske, ni hotel odgovoriti. Ko je očistil svojo zarjavelo kovinasto posodo, iz katere je jedel in jo položil na desko ob vzglavju svojega ležišča, si je pričel zopet gladiti svojo brado, drobne rjavje oči pa so počivale na prijatelju Lazarju, ki mu je ponudil cigareto.

»Pravični Bog,« je končno spregovoril Izak, »ko se je danes nepričakovano pojavil med nami moj tovariš in prijatelj Lazar, se mi je krčilo srce, ker mu ne bom mogel niti na božični večer ponuditi kaj boljšega za večerjo. Napenjal sem si možgane in se končno spomnil na desko, ki so jo uporabljali v oficirski kuhinji za rezanje mesa. Izak, poskusi, mi je nekaj dejalo in poskusil sem. Kakor vidite, stvar se je obnesla.«

Molče so še dalje sedeli ob ognju Lazar in ostali ter razmišljali o iznajdljivosti žida Izaka, ki je na tako čudežen način na božični večer pripravil večerjo krščanskim avstrijskim vojakom.

Preteklo je od tega dvaindvajset let. Dvaindvajsetkrat so med tem ob polnoči oznanjali zvonovi rojstvo odršenika!

»Ali je za Izaka prišlo odrešenje?« se vprašuje Lazar, ob spominu na dobrega vojnega tovariša.

O, kako rad bi mu prijateljsko stisnil roko danes, ko najbrž star in betežen zopet tava okrog po svetu in morda nima za večerjo niti nezabeljenega zelja, odkar ga je skoro gotovo nova vojna zopet pregnala iz njegovega doma. J.—A.

Sachsenwerk

Olympia - Super s kino skalo

Vas seznanj z vsemi senzacijami sveta.

Prenaša Vam stoodstotno naravno glasbo.

Generalno zastopstvo **RADIO MARIBOR, d. z o. z.**, Glavni trg 1. Telef. 26-48.
Specijalna trgovina za radiofonijo in strokovni radio-laboratorij. Prodaja na drobno in debelo. Bogata zaloga vseh v radiofonijo spadajočih aparatov in njih sestavnih delov. Prodaja na mesečno odplačilo. Zamenjava zastarelih radio-aparatur.

Mariborčani in okoličani!

Nalagajte svoje prihranke pri

MESTNI HRANILNICE V MARIBORU

ki je vaš pupilarnovaren zavod. Za vse vloge jamči mesto Maribor z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo.
Uradne ure: dnevno od 9. do 12. ure.

Orožnova ulica 2

Podpisana pivovarna Maco perilo, pižame, kravate

priporoča vsem cenjenim odjemalcem svoje priznano prvotnost

nudi najceneje

K. TKALEC - MARIBOR
GOSPOSKA ULICA 32

marčno in bok - pivo

Pivovarna

Josip Tscheligi

Maribor, Koroška cesta 2

Za praznike dobite za dom najboljša vina z znatnim popustom pri

Sencl, Maribor, Kneza Kocija ul.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad **37 milijonov** din na pogrebniinah in doti.

Zavaruje za pogrebniino zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO
IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Vesele božične praznike

želi vsem svojim odjemalcem

industrija

„KARO“ čevljev

Dragotin Roglič

Maribor

Cankarjeva ulica - Gosposka ulica 13

JOS. BENKO

tvornica mesnih izdelkov in mesnih konzerv, I. jugoslovenska proizvodnja bakonov in eksportno podjetje

MURSKA SOBOTA — Telefon št. 8

Priporoča svoje priznano okusne mesne izdelke in konzerve. Vedno sveže blago po zmernih cenah! Zahtevajte cenike!

Prodajalne: Maribor, Glavni trg 16 in Aleksandrova c. 19 — Celje: Kralja Petra cesta 13 in Glavni trg 8 — Gorja Radgona.

PURANI

očiščeni

kg od din 7.— naprej,
komad od din 18.— naprej
dnevno od 10. do 12. ure dopoldne

Maribor, Cvetlična ul. 20
na dvorišču

Nogavice, pletenine (lastni izdelki), zimsko perilo, odeje, volna, obleke itd. dobite po stari nizki ceni
v trgovini „Mara“
Andrej Osef, Maribor, Koroška c. 26
(poleg tržnice)

Hišo zastonj

Vam ne more noben napraviti, pač najceneje pooblaščen graditelj

Rudolf Ročak

v Trbovljah

ki želi vsem prijateljem srečne božične praznike in veselo Novo leto

Ivan Kravos

Maribor, Aleksandrova cesta 13

priporoča: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Božična darila

Elektrarna Fala d. d.

dobavlja pod ugodnimi pogoji električni tok za razsvetljavo

in za pogon obrti in industrije

Posebno pa nudi tok pod ugodnimi pogoji
za električno kuhanje

Informacije pri:

ravnateljstvu Elektrarne Fala d. d.
Maribor, Vrazova ulica 2-1

in pri

Mestnem električnem podjetju
Maribor, Frančiškanska ulica 8

Zavarovalnica za malega človeka „DRAVA“ Maribor, Aleksandrova cesta 14-1

Zavaruje za slučaj smrti, doživetja, dote in rente (penzije). -- Zavarujte pri domači zavarovalni zadrugi!
Glavna podružnica: Subotica, Manojlovičeva šte. 5 (v lastni palači).

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica šte. 9 — Telefon šte. 25-80

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Zganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka in srbska klekovača. Specijaliteti: Grenčak in vermut. — Na debelo! — Na drobno!